

Mottagare
Regionstyrelsen

Remissvar på betänkandet Belägg för broms? - Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser " (SOU 2026:20)

Förslag till beslut

- Upprättat yttrande inges som Region Gotlands svar till Finansdepartementet.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att Region Gotland avstyrker huvuddelen av utredningens förslag som innebär statliga åtgärder för att styra kommuners och regioners skattesatser.

Förslagen bör avstyrkas eftersom de innebär en påtaglig inskränkning i den kommunala beskattningsrätten och därmed i det kommunala självstyret. Utredningens förslag till skattebroms minskar handlingsutrymmet i ekonomiskt pressade situationer och kan påverka möjligheten att upprätthålla likvärdig vård, omsorg, utbildning och samhällsservice.

Förslaget att neutralisera kopplingen mellan statliga skattereduktioner och kommunal skattesats bör avstyrkas eftersom det leder till att effekterna av skattebeslut blir mer kännbara lokalt, vilket i sin tur kan förstärka de ekonomiska skillnaderna mellan kommuner och regioner.

Förslag om ökade krav på planering, effektivitet och motivering av skattehöjningar kan i vissa delar tillstyrkas, men bör utformas med ytterligare hänsyn till det kommunala självstyret.

Den kommunala beskattningsrätten är en grundläggande del av självstyret enligt regeringsformen. Skillnader i skattesatsen mellan olika kommuner speglar strukturella förutsättningar, politiska ambitioner och prioriteringar, inte bristande effektivitet. Staten bör i första hand säkerställa stabila och långsiktiga finansieringsförutsättningar för kommunerna i stället för att införa styrmedel riktade mot skattesatser.

Region Gotland är positiv till utredningens förslag att ett system med konjunkturstabiliserande statsbidrag vid tillfälliga nedgångar i skatteunderlaget bör utredas vidare.

Ärendebeskrivning

Regeringen beslutade den 28 augusti 2025 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera hur statliga åtgärder som motverkar ökande skattesatser och statliga åtgärder som stimulerar skattesänkningar i kommuner och regioner kan utformas, samt lämna förslag på sådana åtgärder.

Utredningen *"Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser"* (SOU 2026:20) har nu lämnat sitt betänkande och Region Gotland har fått möjlighet att lämna yttrande på betänkandet. Svar ska lämnas till Finansdepartementet senast 2026-06-04.

Utredningens förslag till system för skattebroms:

- En kommun eller region som sänker skattesatsen jämfört med föregående budgetår ska få ett årligt bidrag i tre år, motsvarande 25 procent av skattesänkningen år 1, 15 procent år 2 och 10 procent år 3.
- En kommun eller region som höjer skattesatsen ska betala motsvarande skattebromsavgift under tre år.
- Om kommunen eller regionen gör flera ändringar av skattesatsen under en treårsperiod ska varje ändring beräknas för sig och årligen summeras till ett samlat belopp som antingen blir ett bidrag eller en avgift.
- Om skattesatsförändringen sker till följd av en skatteväxling ska ingen skattebromsavgift eller skattesänkingsbidrag utgå.

Utredningen föreslår också att statliga skattereduktioner framöver inte längre ska påverkas av kommunala skattesatser.

Utredningen föreslår även åtgärder som syftar till att främja en inriktning på effektivitet i kommunal verksamhet och till att det ska finnas genomtänkta planer för skattenivån.

I utredningen föreslås att staten bör utreda hur ett system med automatisk konjunkturstabilisering av skatteunderlaget kan utformas för att bidra till en mer effektiv konjunkturpolitik och minska risken för tillfälliga skattehöjningar som blir sedan blir permanenta.

Bedömning

Kommunal beskattningsrätt är en grundläggande del av självstyret enligt regeringsformen. Regionstyrelseförvaltningen (RSF) menar att skillnader i skattesats i första hand speglar strukturella förutsättningar, politiska ambitioner och prioriteringar, inte bristande effektivitet. RSF anser att staten i första hand bör säkerställa stabila och långsiktiga finansieringsförutsättningar för kommuner och regioner i stället för att införa statlig styrning av kommunala skattesatser.

Förslaget till skattebromssystem innebär att kommuner och regioner som behöver höja skattesatsen för att finansiera sin verksamhet kommer att bli tvungna att höja skattesatsen ännu mer för att finansiera avgiften för en skattebroms.

Regionstyrelseförvaltningen delar utredningens ambition för god ekonomisk hushållning och transparens i skattebeslut. Samtidigt bör kraven inte utformas så att de innebär detaljstyrning av politiska prioriteringar. Lokala och regionala förutsättningar ska fortsatt vara styrande. Förslag om att motivera skattehöjningar i budget kan bidra till ökad transparens, men bör utformas flexibelt.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att Region Gotland i sitt remissvar avstyrker huvuddelen av utredningens förslag som innebär statliga åtgärder för att styra kommuners och regioners skattesatser.

Regionstyrelseförvaltningen är positiv till utredningens förslag att ett system med konjunkturstabiliserande statsbidrag vid tillfälliga nedgångar i skatteunderlaget bör utredas vidare.

Beslutsunderlag

Betänkande av Utredningen om incitament för lägre skattesatser i kommunsektorn, Finansdepartementet inkom 2026-03-05.

Remissvar Region Gotland daterad 2026-05-19

Tjänsteskrivelse regionstyrelseförvaltningen daterad 2026-04-14

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Roger Sundholm
Ekonomidirektör

Skickas till

Finansdepartementet, fi.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till fi.ofa.k.remisser@regeringskansliet.se. Diarienummer Fi2026/00577